

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Mašni pobirki.

(Dalje)

Prvá predpepelnična nedelja (Dom. in Septuagesima). Današnji introit je jako resne kakovosti. Nekdaj so brali duhovniki v svojih dnevnikih urah na to nedeljo poročilo sv. pisma o grehu prvih starišev, kar pride dandanes na vrsto še le naslednjo sredo. Introit nam riše strah pred smrtjo, kateri je po grehu zapadel Adam in ves njegov rod. Vendar pa njegov stan ni brezupen, kajti oni dan hudega padca v raji ni vladala le Božja pravičnost, ampak tudi božja usmiljenost, ki se je razodela v obljudi Odrešenika. Zató tudi poje cerkev: „Obdali so me smrtni vzdihi, bolečine peklenske so me obdale: in v stiski svoji klical sem Gospoda, in uslišal je s svojega svetišča moj glas. — Ps. Ljubil te bodem, o Gospod, hrabrost moja: Gospod je trdnjava moja in pribežališče moje in rešitelj moj.“ — Tudi nam vsem, stokajočim pod jarmom greha in hudega poželjenja, pristojá se klicati Gospoda, da nas s svojo milostjo podpira v duhovnem boji, ki ga imamo býti zlasti v prihodnjem postnem času. „Ljubil te bodem, o Gospod“, poje cerkveni pevec: naj bi ti besedi do resnice pomagal tudi z zvestim izpolnjevanjem pevske službe!

Druga predpepelnična nedelja. (Dom. in Sexagesima.) Opravilo današnje nedelje je v najtesnejši zvezi z opravilom prejšnje nedelje: mašniki molijo danes v brevirji poročilo sv. pisma o poginu sprijenega človeškega rodu ob vesoljnem potopu ter o rešitvi pobožnega Noeta in njegove družine. Tudi dandanes je zemlja v resnici preplavljena z zmotami in strastmi; z novega se mora napolniti z ljudmi, kateri se bojé Boga, kot Noe. Tega prenovljenja prosi danes tudi cerkev; zato kliče na pomoč: „Vstani, zakaj spiš, o Gospod? vstani in ne zametuj naš vekomaj: zakaj obraz svoj proč obračaš, pozabljaš stiske naše? k tlam potlačeno je naše truplo: vstani o Gospod: pomagaj nam in reši nas. — Ps. O Bog, z ušesi svojimi smo slišali: očetje

naši oznanovali so nam." — „Očetje so oznanovali“ veličastna dela Gospodova v milostnem vodstvu izvoljenega ljudstva; kakor je je nezasluzeno branil proti vsem sovražnikom — tako tudi zdaj cerkev prosi milostne pomoči Gospodove zoper sovražnike naše duše; ona je ladija, katera nas hoče rešiti iz vesoljnega potopa, ki nam preti. — Ali mar preveč rečem, če trdim, da je v cerkvenem duhu vojen pevski zbor marsikateremu pevcu ladija-zavetnica?

Tretja predpepelnična nedelja (Dom. in Quinquagesima). Jednako kakor slepec siromak v današnjem evangeliji prosimo Izveličarja, naj bi se nas usmilil: „Bodi mi Bog varuh in kraj pribežališča, da me rešiš: zakaj, moč moja in pribežališče moje si ti: in zavoljo imena svojega mi bodeš vodnik in me bodeš živil. — Ps. V tebe, o Gospod, sem upal, ne bodem osramoten vekomaj: po pravici svoji me reši in otmi.“ — Koliko otroško zaupanje dihajo te besede kraljevega pevca! — „V tebe, o Gospod, upam“ — tako tudi utegne vzdihajoč moliti marsikateri skrbni pevovodja, kadar njegovemu zboru žugajo notranje in zunanje nevarnosti.

I. Postna nedelja (Dom. I. in Quadragesima). „Glej! prišel je milosti poln čas, tū so dnevi zveličanja“. Dasi tudi se nam ponuja milost Božja o vsakem času v bogati meri, vendar je sv. postni čas posebno pripraven sodelovati pri obnavljanji naših duš. Introit je torej posnet iz psalma (90.): „Kdor stanuje pod varstvom Najvišjega . . ., v katerem vse diha upanje, ki je smé kristjan staviti na pomoč Gospodovo, ako mu je skrb svoje življenje poboljšati: „Klical bode v mé, in jaz ga bodem uslišal: in rešil ga bodem in ga poveličal: z dolgim življenjem ga bodem napolnil. — Ps. Kdor stanuje pod varstvom Najvišjega, on bode prebival v zavetji nebeškega Boga“. Kolika je pač dobrotljivost Božja; kako po očetovsko skrbi za svoje nehvaležne otroke, ker je hoče narediti si prijatelje in sodediče nebeškega kraljestva! — „Klical bode v mé“; ta beseda velja še zlasti o marljivem cerkvenem pevcu; kolikokrat „klič v Gospoda“ v imenu zbranih vernikov! Gospod „ga bode uslišal“, ker upanje v Gospoda ne more zaman biti.

(Dalje prih.)

† Jožefu Böhm v spomin.

(Dalje.)

Leta 1876 iznenadi prof. J. Böhm Dunaj z dvema knjižicami malega obsega, a velevažnega zadržaja. Prvi je naslov: Der Gesangunterricht und dessen nothwendige Reform an den öffentlichen Schulen Oesterreichs, von Jos. Böhm, Dirigent des Wiener-Cäcilien-Vereines, Wien 1876. V nji razkriva pedagog Böhm povsem resnično in brezobzirno vse nedostatke in pregreške tedanjega poduka v petji, ki so bili v navadi po javnih in zasebnih šolah ter nasvetuje primerna sredstva, ki bi poduk v petji pre-

ustrojila in pospešila. Ker njegovi opomini in nauki še danes veljajo, je hočem v kratkem tu navesti.

Poduk v petji — pravi J. Böhm — vrši se brez načrta. Podučuje se mladino brez zmisla, ne da bi se oziralo na njene glasbine organe. Pri vsem tem ni prave organizacije, učna tvarina ni natančno odmerjena, o enotnem metodičnem postopanju ni duha ne sluha, manjka učnih knjig, posebno pa sposobnih učiteljskih moči. Kot pripomočke za preustroj poduka v petji nasvetuje J. Böhm podučne tečaje z vadnicami, kjer bi se pod vodstvom izkušanih in spretnih profesorjev izgojevali učitelji petja. Poduk v petji mora biti drugim šolskim predmetom soreden in obligaten. Razvada, da učitelj predpeva in da učenci mehanično za njim pojejo, se mora odpraviti, mesto tega naj se podučuje po notah in naj se vadi zadévatí je. Da se učenci vadijo peti v koru celo uro, kakor tudi, da morajo pevati pred telovadbo in po nji — pravi Böhm doslovno, štejem za moritev dihalnih in glasbinih organov mladine. Ravno tako biča nadalje Böhm neumnost in brezvestnost učiteljev petja, ki ne gledé na dōbo, v kateri mladina spreminja glas, poduk nadaljujejo in tisoč in tisoč glasov uničujejo. Kot učno gradivo bi po Böhmovih mislih morale biti določene pevske knjižice (zvezki) in sicer za vsak razred ljudskih in meščanskih šol; s tem bi se enkrat za vselej preprečila razvada, da pōje mladina vsakovrstne pesmi in gledé na njene moči. Da bi morali otroci v koru peti *g*, *a* dvočrtane in *g*, *f* male oktave, je po Böhmovih mislih zloraba glasú; zakaj pesmi za množino bi ne smele prekoračiti dvočrtanega *e*. Tudi bi se moralo bolj ozirati na dinamiko. Pevanje z močnim glasom je vzrok, da pevci nimajo ne lepega ne visokega glasu. To pevsko „tuljenje“ (Brüll-Manier) je sramota za muzikalni Dunaj, zakaj „bolj ko pevec rjove, tem večí je aplavz, bolj ko se pevski kor znese, tem gotovejši je vspeh“. Že mojster pevec Weber je dejal: „Kričanje mora proč iz šole, potem še le se bo petje vanj vselilo!“

Naš pokojnik je v svoji knjižici nasvetoval še več drugih pripomočkov, s katerimi bi se petje in pravi okus pri šolski mladini povzdignilo. Ti migljeji so posebno veljali šolskim oblastnijam. Žalibog, da so grajalne in podučljive besede Böhmove vzbudile le nevoljo in razdraženost, kakor se navadno godi pri začetku vsake reforme.

Valovi razburjenosti se še niso bili poglobili, ko J. Böhm izda še istega leta drugo knjižico, odločnejšo od prve, ki slove: *Der gegenwärtige Zustand der kath. Kirchenmusik und des kirchlichen Volksgesanges in Wien und Umgebung. . . . . 1876*. S prvo knjižico je bil rajnik zadel učitelje in pevce, z drugo se je zameril pa — duhovščini, ki bi morala biti čuvajka in gojiteljica prave cerkvene glasbe. Kdor le količkaj pozna cerkveno-glasbine razmere dunajske, mora Böhmú dati prav. Ali morda naš pokojnik ni resnice govoril, ko je v drugi svoji knjižici očital muzikalni metropoli dunajski, da se za dela Proskeja, Mettenleiterja, Etta, Oberhoferja, Witta itd. še zmeni ne in da po dunajskih cerkvah, izvzemši nekatere male izjeme, vlada še zmerom stari „šlendrijan“ ne pa liturgična glasba, da so dunajske cerkve postale „pevske dvorane“ (Singspielhallen), poskusne štacije za bodoče teatralne veličine, produkcijska mesta za bankrotne koncertne pevce in pev-

kinje, priporočila za nezmožne skladatelje in različne učitelje petja.“ Kar se tiče „klasične“ glasbe dunajske, v katero so Dunajčanje tako zaljubljeni, da se proti nji ne sme ni besedice ziniti, je hodil rajnik Böhms srednjo pot pismoč takó-le: „Da večina cerkvenih skladb Mozartovih, Haydnovih, Hummeljevih, Eyblerjevih, Neukommovih, Wittaskovih in njih vrednih naslednikov ter posnemovalcev ni prava cerkvena glasba, ker se premalo ozirajo na liturgične določbe, ni dvomiti . . . . Vendar se bo dopustilo in se sme prav mnogo (?) teh skladb, ki tišini in resnobi sv. cerkve bolj uga-jajo, k božji službi dopustiti že zaradi njih visoke umeteljne vrednosti in sicer tam, kjer imajo dobre moči na razpolago in je mogoče spodobno jih izvajati . . . . Ako se Mozart in Haydn ne izvajata z dobrim orkestrom in dobrimi solisti, je bolje, če se pusté pri miru in ne mučijo na tak nečuden način.*)

Ako prav bi kak drugi Cecilijanec, posebno pa Fr. Witt dunajske „klasi-ke“ gotovo še hujše ocenil in vrh tega še samega Böhma zaradi premilostne sodbe oštel, je vendar naš rajnik strašno zameril se Dunajčanom s to knji-žico. Resnica oči kolje. Saj se je na drugi strani zameril celo Cecilijancem s temi le resničnimi besedami, ki veljajo mnogoterim lahkim cecilijanskim skladbam: „Da so liturgične, je že prav, ali v muzikalnem oziru niso nič vredne. Če začenjamo takó skladati, propade vsa glasba.“**)

Da celó kapelnikoma Herbecku in Preyerju je očital njih „janičarsko muziko“, ki se več ali menj še dandanes sliši v dvorni kapeli in stolni cerkvi pri sv. Štefanu.

Iz navedenih Böhmovih rekov se spozna njegov značaj; ni se bal po-vedati svojega prepričanja in uklanjal se ni nikomur.

Ali naš rajnik ni znal samo podirati, ampak znal je še bolje zidati. Njegovi nasveti, kakó da naj duhovne oblastnije cerkveno glasbo preustro-ja, veljajo še dandanes in je tu podamo:

- 1.) Vse skladbe, ki se bodo v cerkvi izvajale, se morajo predložiti cenzuri;
- 2.) vsi teatralni soli za petje in glasbila se morajo za zmeraj prepovedati;
- 3.) treba delovati na to, da se koral počasi, jasno in pravilno poje;
- 4.) introit, communio in rezponzoriji naj se pri vsaki peti maši koralno pejejo in samo liturgično določeni gradualni in ofertoriji naj se dopuščajo;

*) Kakó da je r. Böhms na drobno o posamnih mašah dunajskih „klasikov“ mislil, se spozna iz njegovih pravadanj o zgodovini cerkvene glasbe, katere je imel pri podučnih tečajih za organiste in učitelje na Dunaju. Takó je n. pr. pri II. podučevalnem tečaju l. 1881 na Dunaju podal to-le oceno: Mozart je jasen v harmoniji in poln melodij. „Ave verum“ je vzgleden. Izmed njegovih maš je prav dobra ona v D dur, katere motiv se sestavlja iz trozvoka fis, a, d in ona v F dur (posebno lepo je tu Credo). Beethoven ima dve dobri maši: Missa solemnis in ona v C. Zadnja je velikanska in čarokrasna. Jožef Haydn je prevesel in pretežak. Nadkriljuje ga v mašnih skladbah Mihael Haydn posebno v gradualih. Kempter je srednje vrednosti. Führer jako duhovit, pa — prelén; prepisaval je samega sebe. Rotter v gradualih neprekosljiv, škoda da je tekste krajšal.

***) J. Mantuani op. c. p. 19.

5.) v adventu in postu naj se poje samo koral ali pa skladbe mojstrov 15. in 16. stoletja;

6.) intrade (tuši) marši se morajo od božje službe prav strogo izključiti;

7.) pri procesijah se smejo samo cerkvene himne ali pa primerne instrumentalne skladbe brez posvetnih motivov dopuščati;

8.) veliki petek treba odstraniti takozvane velikopetkove pobožnosti z bučečimi orglami in plehatimi glasbili spremljevane;

9.) vse cerkvene kore (kjer pojo pevci), treba z visokimi mrežami prekriti;

10.) cerkveno ljudsko petje preporoditi.*)

Vzlic hudemu govoričenju in nasprotovanju nadaljuje Böhm svoje reformatorično delo. Posrečilo se mu je pregovoriti dvornega kapelnika Hellmesbergerja, da je jel v postu izvajati kontrapunktike 16. in 17. stoletja. Seveda sam Böhm ni bil zadovoljen s takim mehaničnim predavanjem Palestrine, Lassa, Cannicciarija itd., kakor se žalibog v dvorni kapeli sliši. Upamo, da pridejo boljši časi, ko bodo ne samo dunajski kapelniki ampak tudi poslušalci umevali stare mojstre.

(Konec prih.)

D o p i s i.

Iz južne in jugovzhodnje okolice ljubljanske. Davno je že, odkar sem čul, da je sloveč nemški pisatelj in glasbenik na svitlo dal neke „fotografije s kora“, v katerih so dobro naslikani razni prizori na cerkvenih pevališčih. V rokah jih sicer še nisem imel, tudi mojstrov ime mi ni znano.**) Pa saj iz njih nočem nič posneti, ker je moj aparat preslab in moja roka preokorna. Vendar pa bi rad to trohico risanja, ki sem se ga v ljudski šoli naučil, in svoje, hvala Bogu, dobre oči v to porabil, da ti, dragi bralec, podam nekoliko podobic v prav priprostih obrisih. Slična je sicer druga drugi; malo luči, vse skoro sama senca — a vse resnično. Ker pa pregovor pravi, da „kdor resnico gode, gosli ubije“, zato hočem posnemati pridigarja, kateri o grehu govori, pa osebo in kraj zamolči; le stran sveta „proti jugu in jugovzhodu od Ljubljane“ zapišem, posamezne kraje pa zaznamovam s črkami, kakor se nahajajo po vrsti v abecedi. Upam, da mi tako ne bode nobeden zameril. V obče le rečem, da pevsko stanje gledé cerkvenega duha je v vsem tem okraji na najnižji stopinji; tega sem se sam prepričal. Poglejmo si ga po raznih krajih ter začnimo z

A. Tukaj naše obče znane in pripoznane „Cecilije“ skoro po imenu ne poznajo; pač, eno pesem, t. j. „Sedem besedi Jezusovih“ pojó. Pri neslovesnih mašah pojó zgolj neharmonizovane „Cvek“-ove in „Dolinar“-jeve, ki imajo večinoma okrogle napeve in često v cerkev ne spadajo. Žalostno je slišati „slovesne“ maše, kako se pojó. Koj v začetku bi človek mislil, da se bode pel koralni introitus; a moti se. Saj koralno petje se zdi pevkam (pevecv ni razun orglavca) nepotrebno in jim je tudi nepoznana stvar. Orglavec je morda v Ljubljani že slišal koral, pa mu je presiv in pepelnast; zato mu pa bolj ugaja kaka okrogla, ki jo kaj rad konci maše zaigra, da ljudje lože iz cerkve gredo, n. pr. „Naprej zastava“, ali kako drugo koračnico. O cerkvenem žegnanji pa se g. orglavec pri darovanji

*) Zlati nauki! Ko bi je dunajski ordinarijat tandem aliquando le izvršil!

**) To so bržkone „Chor-Photographien für Kirchensänger und Kirchengänger. Nach der Natur aufgenommen von G. E. Stehle“. Ragensburg. F. Pustet — knjiga, ki jo vsem cerkvenim pevovodjem živo priporočamo v zabavo in poduk.

mesto z ofertorijem obnese s kakem posebno izbranim „maršem“. Kyrie, Gloria in Credo se pač pojo pri slovesni maši, toda drugi predpisani spevi: Graduale, Offertorium, Sanctus, Benedictus, Agnus in Communio, tega v A. od pamtiveka ni bilo slišati. Da je to resnica, prepričal sem se z lastnimi ušesi in sem poizvedel od zanesljivih faranov. Rad bi povedal kaj o božični polnočnici in o večjih praznikih; pa je boljše da ne, da se nikdo ne pohujša. In ljudje? — no ljudje hvalijo, ker boljšega ne poznajo, in ker nikogar ni, ki bi jim razložil pomen cerkvene glasbe in sv. maše. Pripravno je pač tako ravnanje za orglavca, ker mu ni treba vežbati zbora niti sebe — hvalo pa le žanje. Le še to: Rekel sem, da o velikih praznikih je do darovanja latinsko, od darovanja do konca maše slovensko. Pa primeri se tudi, da se pri slovesni maši poje „Pred Bogom“ in nič latinskega razun rezponzorijev. Žalibože, da gledé na sedanje razmere ni upanja, da bi se kmalu na boljše obrnilo. Reciva z Bogom A; pojdiva dragi bralec v

B, kjer se ne bova dolgo časa mudila, kajti obris potrebuje le malo potéz. Gospod pevovodja, ob enem učitelj, se sicer trudi zboljšati petje, toda ne poseže med učence, s katerimi bi si lahko vstvaril krepek zbor ne samo za sedanost, ampak tudi za pozneje, ko postanejo dečki mladeniči in možje. Zdaj pojó same ženske pesmi Riharjeve in nekaj iz „Cecilije“; pri slovesnih mašah od darovanja dalje vseskozi slovensko, kakor v A, o koralu ni duha ne sluha. — Zdaj pa nogi pod pazduho in hajdi na nasprotno stran v

C, kjer „Cerkv. Glasbenika“ še po imenu ne poznajo, še manj pa to, kar v smislu sv. cerkve priporoča. O Cec. društvu in njegovi orgl. šoli je le toliko znano, da se vsako leto za poslednjo pošlje svotica; pa še ta preseda. Kaj ne dela izgled! Kakor v A. in B. se tudi (kako logično!) v C. pri slovesnih mašah poje latinsko k večjemu še Credo, potem pa slovensko. Korala nič. Kaj pa v

D! — Ako je v bližini nalezljiva bolezen, n. pr. kozé ali škrlatica, težko da ne pride v domačo vas. Kakor v okolici, tako tudi v D. cerkveno petje ne napreduje, marveč nazadnje. Žalostno je slišati, kako se tu pri slovesni maši poje. Gloria se malokdaj cela poje, ker g. organist pravi, da se boji, da bi g. župnik čakal pevce. Credo pa se komaj do polovice izpoje in zaključí z — Amen. To pa radi tega, ker g. pevovodja trdi, da se potem ne sme več peti, kadar mašnik odide v zakristijo, iz katere gre na leco. Pri tihih mašah pa se še precej dobro pojó pesmi Hladnikove in Riharjeve; tudi „Cecilija“ se rabi. Nek slučaj bi še rad zabilježil, kateremu sem bil priča. Pri poroki prejšnje pevke igral je orglavec med mašo razne koračnice, med njimi seveda tudi „Naprej“. Tako tudi pri slovesnih mašah, večjih praznikih maršev ne manjka; à korala menda tu še ni bilo slišati, kar časa cerkev stoji. Da bi se cerkveno petje zboljšalo, skoro ni misliti; saj se to sedanjemu orglavcu nepotrebno zdi, češ, da za borib 60 letnih goldinarjev plače že zadosti stori — in še te male plače vse ne dobi! Zdaj pa malo niže, v

E, kjer primeroma s sosedi moram hvaliti cerkveno petje. Poje in orgla se v cerkvenem duhu. Pri slovesnih mašah poje se vse latinsko; le koralno petje (introitus in communio) se pogreša. Žal, da je tako; pevovodja bi bil zmožen ga izvajati. Ali ga noče? ali je kak drugi vzrok?

Pozneje morda prinesem obrisov z druge strani. Dotlej: z Bogom!

J. J.

Iz Celja. Dragi čitatelji! morda se še spominjate, da sem se prikazal pred par leti v tuksjšnjem listu nekaterikrat z mehкими rokovicami, a tudi v rašasti obleki, katero sem nosil v zgornji Savinjski dolini. Seveda jo imam še vedno hranjeno v stari omari. Kadar bodem pričel v naši okolici cecilijanske dremalce občudovati, porabil jo bodem zopet; za danes še o tem molčim in brez vse hvale poročam, kaj in kako se sedaj tukaj popeva, sploh cerkvena glasba goji. — V teku preteklega polletja so se pele sledeče skladbe: „Tantum ergo“ iz Cecilije većinomoma vse, potem Avgust Leban, Franz Šmid, J. Grois iz Cant. sacra, Anton Foerster in K. Bervar. — Latinske maše: M. Haller „Missa Tertia“ B Op. 7. „Missa Quarta ad 2 voces“ Op. 8. J. Singenberger „Missa Brevis“ in „Missa S. Angelorum Custodum“. Franc Witt „Missa in hon. S. Mihaelis Archangeli“ Op. 30. Ig. Mitterer „Missa St. Nominis Jesu“. J. Schweitzer „Kind-Jesu-Messe“. Op. 26.

Osvald Joos Op. 11. A. Foerster „Missa sancta Cecilia“ Op. 15. „Missa s. Jacobi“ Op. 21. Jaspers „Missa Quarta“. Koralne iz Ordinarium Missae. Offertorium (21) für sämtliche Festtage des Jahres für Männerchor. Ig. Mitterer. Op. 63. Fr. Witt in Hladnik. Zraven pa tudi koralne iz „Graduale Rom.“, Introitus, Graduale in Comunio pojeta dva dečka in g. orglavec sam, tudi koravno. „Te deum“ koralni; „Asperges“ P. A. Hribar, A. Foerster, Fr. Witt iz „Cant. Sacra“ in „Organum Kyriale“. „Responsoria“ A. Foerster četverglasno iz „Cerk. Glasb.“ in možki zbor iz „Cant. Sacra“, Fr. Witt enoglasno. Pesmi pri navadnih mašah jemljemo iz „Cecilije“, P. Ang. Hribar in Sattner iz vseh zvezkov „Slava Bogu“. Res, čast zaslužita gospoda za tako delo, ki se da porabiti za vsaki slučaj ter zadostuje cerkv. pravilom in jih ljudstvo zelo čišla. Toraj č. gosp. orglavci naročajte si tako lepe skladbe ter jih igrajte tako kakor so tiskane, ne da bi jih sami popravljali, kakor se tu pa tam sliši. Cena pri take okusno tiskanih notah ni visoka. Potem se tudi pojejo Ant. Foerster, J. Pogačnik, D. Budna iz „Cerkv. Glasbenika“; po Hladnikovih ne segamo mnogo, ker se nam zdijo presladke. V Marijini cerkvi pojemo tu navedene pesmi iz J. Mohr „Jubilare Deo“ in „Cantate“, M. Haller „12 Mutter Gottes Lieder“ A. Foerster, „23 Kirchenlieder“ itd.

Naš zbor šteje 10 odraslih deklic, med katerimi so štiri, ki so že pri g. Pogačniku pele; te so jako dobro izvežbane, zato je malo truda z njimi. Ob večjih praznikih popevajo tudi gospodje iz čitalnice v možkem zboru, za kar vsa čast in hvala. V cerkvi Matere Božje je drug pevski zbor, obstoječ iz deset gospá in gospic in šest gospodov. Ti pojejo prav dobro; kajti so same učiteljice, dijaki in profesorji. Daj Bog, da bi ostali vedno zvesti cerkvenemu petju. O mojem predniku povem le to, da je pustil popevati polovice „Credo“, enkrat „Agnus“ in za Graduale kako fantazijo z gosli, kar spada v koncert, a ne v hišo Božjo. Toraj toliko danes z rokavicami; drugokrat več v raševini.

Mestni orglavec *Bervar*.

Iz K. Dolgo časa je trajal mir; javnih napadov na cecilijanstvo že mnogo let ni bilo čuti. Javnih pravim; vendar pa nasprotnik ne spi in prav jaz sem bil toliko srečen, da me je „neimenovan prijatelj“ počastil pred kratkem z listom, ki dela čast pisatelju-drvarju in pristnemu liberalcu. Osebo mu ne morem odgovoriti, ker se skriva za brezimenostjo. Slutim pa, da mu „Cerkv. Glasbenik“ ni popolnem neznan; zato Vas prosim g. vrednik, da sprejmete te-le moje vrstice v svoj list, ne v obrambo meni, ampak naši sveti stvari. Ne rečem, da je „neimenovani prijatelj“ sovražén katoličanstvu sploh, dasi tudi bi lahko sklepal po njegovem besedičenju. Da je pa hud nasprotnik cecilijanskih naporov, mož, kateri obrekuje, česar ne razume, je dokazal s črnim na belo. Veliko nevednost razodeva, če trdi, da „cecilijanci“ zahtevajo, „da se poje izključljivo gregorijanski koral“. To je laž! Če ga postavljajo na prvo mesto ter bi ga radi bolj gojili, kakor se pri nas navadno goji, to se vendar ne pravi, izključljivo koral peti! Ali če dalje toži, da hočejo sedanji cecilijanci „iz cerkve izbacniti vsako narodno petje“, ter „s kora pometati godala“ — na vsa usta mu rečem, da je to neresnično, izmišljeno, pa tudi hudobno. Cecilijanci, njihovo društvo in glasilo želé edino to, kar cerkev želi; radi bi pomagali, da se izvršujejo cerkvene določbe gledé cerkvenega petja in — nič drugega ne. Čudak pa je vsak, kdor se temu protivi. Koliko cerkvenih društev imamo, n. pr. Vincencijevo, za napravo cerkvenih paramentov in mnogo drugih, katera niso tako neposredne pod cerkvenim vodstvom, kot Cecil. društvo, vendar pa le cerkvene smotre imajo in prav zato zaslužijo, da jih podpiramo in jim ne nasprotujemo. Zakaj pa nasprotujete ravno Cec. društvu in njegovim namenom? Ako niste prijatelj moji osebi, ali vam ne dopadajo skladbe, katere izvršujem: cecilijancev v obče in njih društva ne morete in ne smete blatiti, ker se s tem v nasprotje postavite s cerkvijo samo. Kdor torej formalno ni ud cecil. društva, naj vsaj kot katoličan simpatizuje z njim in naj mu nikar ne nasprotuje — s hujskanjem in lažmi. Tu ne gré za zasebne nazore in težnje posameznikov, temuč za cerkvene postave in za družbo potrjeno in nadzorovano v Rimu. Škof Rochesterski Mc Quaid je v svojem govoru l. 1887 med drugim rekel: „Kdo naj v cerkvi zapoveduje? Altar in pevališče stojita

si nasproti. Ali naj prvi nad drugim, ali pa naj drugi vlada nad altarjem in mašnikom? Cecilijanci! pravica je vaša, in vi tudi veste, da jo imate! Če se torej kak katoličan grdo usti, javno ali zakotno pisari proti cecil. društvu in njegovim naporom, kaže le, da mu manjka cerkvenega duha, ker se drzne nasproti postaviti se papežu in njegovim določbam, ali pa obsoja in grdi stvar, katere ne razume — in tak je ošaben bedak.

Le-to še rečem, da je abotno, ločiti med „cerkveno“ in „cecilijansko“ ter govoriti o posebnem „cecilijansko-cerkvenem slogu“, poleg katerega bi mogel biti še kak drugi opravičen cerkven slog. Ker cecil. društvo izključljivo le-tó izvršuje, kar cerkev hoče ali dovoljuje, bodi že koral, ali vokalna, ali instrumentalna glasba, mora, kakor popolnem naravno, tudi cerkveno in cecilijansko popolnem enako biti. Ako je kaka skladba cerkvena, t. j. ako ustreza gledé teksta in glasbene oblike cerkvenim zahtevam, potem je tudi cecilijanska; in narobe: ako ni cecilijanska t. j. ako ne ustreza po tekstu in glasbi cerkvenim določbam, tedaj tudi, kakor se samo razume, ni cerkvena. Menda ste razumeli tudi Vi, dragi „neimenovani prijatelj“?

—a—

Razne reči.

— † Dobro znani češki skladatelj in učitelj glasbe na „krščanski akademiji“, gosp. Fr. Chlum umrl je v praški blaznici. Rajni je bil za reformo cerkvene glasbe na Češkem neprecenljiva moč; vedno pripravljen podučevati, vcepjeval je svoje prave nazore „jednoti cirilski“. Bil je mogočen steber in podpora teženj akademije, kateri ne bode lahko dobiti mu namestnika. Prva številka letošnjega „Cyrill“-a je prinesla prelepo žalnico za rajnkim, kateremu daj Bog večni mir in mnogo posnemovalcev!

— Društvo mašnikov za češčenje presv. Rešnjega Telesa na Dunaji, kakoršno se je ustanovilo tudi v naši škofiji, bode imelo dné 5. marcija v Strebersdorfu (pri Dunaji) svoj evharistični shod. Zapisalo si je na svoj program: liturgično-pravilno cerkveno glasbo. Radostnega srca pozdravljamo to misel ne le za Dunajsko mesto in nadškofijo (kjer je cerkvena glasba z malo izjemami vse drugo, le liturgično-pravilna ne) ampak tudi za naše kraje. Saj namen cecil. društev v prvi vrsti je ta, pripomoči, da se najsvetejša daritev vrši s pravilno cerkveno glasbo, torej se popolnem ujema z namenom društva mašnikov za češčenje presv. Rešnj. Telesa, da se ne odvraca od Najsvetejšaga samo nečast, temuč izkazuje kolikor mogoče čast — kar se pa ne zgodi z vidnim preziranjem liturgičnih pravil. — Živeli novi zavezniki cecilijinega društva!

— Gosp. vrednika alzaške „Cecilije“, Karol Hamm-a, v poslednjem času župnika v Eishofen-u, imenoval je mil. gosp. škof dr. A. Fritzen stolnim kapelnikom v Strasburgu.

— Slavnoznani glasbeni pisatelj Edm. van der Straeten, ki si je največ zaslug pridobil s svojimi bogatimi starinskimi spisi (tiskanimi v 8 zvezkih „La musique aux Pays-bas avant le 19 siècle“ Bruxelles, Schott) o delovanji starih Nizozemcev po raznih deželah, — umrl je konci novembra lan. leta v svojem rojstnem kraju Audenarde. Rodil se je leta 1826. R. I. P.

— Fr. Avg. Gevaert, jako zaslužni vodja kr. konservatorija v Bruselji, odlikovan je za svoje najnovejše delo „la mélodie antique dans le chant de l' église latine“ od sv. očeta Leona XIII. z viteškim križcem reda sv. Gregorija. Čast obema!

Današnjemu listu pridana je 2. številka priloge.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glash. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.